ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1956

Vyhlásené: 06.10.1956 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

46

Zákon

z 24. septembra 1956,

ktorým sa mení a doplňuje zákon o vysokých školách

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Čl. I

Zákon č. 58/1950 Zb. o vysokých školách, sa mení a doplňuje takto:

1. Ustanovenia časti II §§ 4 až 17 znejú:

„Časť II
Správa a organizácia vysokých škôl

§ 4
Správa vysokých škôl

Minister školstva a kultúry zásadne spravuje všetky vysoké školy a jednotne ich riadi po stránke ideovej, vedeckej a pedagogickej. Opatrenia všeobecnej povahy robí po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

§ 5
Štátny výbor pre vysoké školy a Slovenský výbor pre vysoké školy

(1) Zriaďuje sa Štátny výbor pre vysoké školy (ďalej len „Štátny výbor") ako iniciatívny, koordinačný a poradný sbor ministra školstva a kultúry a Slovenský výbor pre vysoké školy (ďalej len „Slovenský výbor") ako iniciatívny, koordinačný a poradný sbor povereníka školstva a kultúry. Vo svojej činnosti sa oba výbory opierajú o prácu komisií expertov (§ 6).

(2) Štátny výbor sa vyjadruje a podáva návrhy vo veciach týkajúcich sa

a) zásadných otázok vedeckej, umeleckej a výskumnej práce na vysokých školách,

b) zásadných pedagogických otázok na vysokých školách,

c) organizácie vysokých škôl,

d) vymenúvania profesorov a docentov vysokých škôl, ustanovovania ich zástupcov a obsadzovania miest profesorov a docentov konkurzným konaním,

e) vymenúvania rektorov, prorektorov a dekanov vysokých škôl a vedúcich vedeckých (umeleckých) ústavov a vedeckých laboratórií,

f) ostatných organizačných, pedagogických, vedeckých (umeleckých) a personálnych otázok vysokých škôl, v ktorých si minister školstva a kultúry vyžiada vyjadrenie.

(3) Slovenský výbor vykonáva pôsobnosť obdobne podľa odseku 2 vo veciach vysokých škôl na Slovensku.

(4) Štátny výbor sa skladá z predsedu, troch podpredsedov, hlavného sekretára a z ďalších najviacej 30 členov, ktorých vymenúva minister školstva a kultúry tak, aby v ňom boli zastúpené hlavné skupiny vedných (umeleckých) odborov.

(5) Slovenský výbor sa skladá z predsedu, podpredsedu, sekretára a z ďalších najviac 17 členov, ktorých vymenúva poverenník školstva a kultúry obdobne podľa ustanovenia odseku 4.

(6) Predsedníctvo Štátneho výboru tvoria predseda, podpredsedovia, hlavný sekretár a okrem toho ďalších najviacej 10 členov Štátneho výboru, ktorých určí minister školstva a kultúry.

(7) Predsedníctvo Slovenského výboru tvoria predseda, podpredseda, sekretár a okrem toho ďalších najviacej 6 členov Slovenského výboru, ktorých určí poverenník školstva a kultúry.

(8) Organizačný a rokovací poriadok Štátneho výboru vydá minister školstva a kultúry, Slovenského výboru poverenník školstva a kultúry.

§ 6
Komisia expertov

Pre prejednávanie odborných vecí zriaďujú sa podľa potreby pri Štátnom výbore a pri Slovenskom výbore pre jednotlivé odbory vysokoškolského štúdia komisie expertov. Ich úlohy a zloženie určí podrobnejšie minister školstva a kultúry (poverenník školstva a kultúry).

§ 7
Organizácia vysokých škôl

(1) Na čele vysokej školy je rektor.

(2) Vysoká škola sa spravidla delí na fakulty. Na čele fakulty je dekan.

§ 8
Rektor

(1) Za činnosť vysokej školy zodpovedá rektor ministrovi školstva a kultúry.

(2) Rektor má spravidla dvoch prorektorov. Podľa rozsahu úloh vysokej školy možno tento počet znížiť alebo zvýšiť.

(3) Rektora vymenúva a odvoláva prezident republiky na návrh vlády, prorektorov minister školstva a kultúry.

§ 9
Vedecká (umelecká) rada vysokej školy

(1) Na vysokých školách sa zriaďuje vedecká rada (na vysokých školách umeleckých umelecká rada), ktorá sa uznáša na zásadných pedagogických, politicko-výchovných, vedeckých (umeleckých) a výskumných veciach vysokej školy.

(2) Ak nesúhlasí rektor s uznesením vedeckej (umeleckej) rady, oznámi svoj nesúhlas vedeckej (umeleckej) rade a predloží spornú vec na rozhodnutie ministrovi školstva a kultúry.

(3) Predsedom vedeckej (umeleckej) rady vysokej školy je rektor, jej členmi sú prorektori a dekani fakúlt. Ďalších členov vymenúva a odvoláva rektor; vymenúva ich z členov akadémií vied alebo z národných a zaslúžilých umelcov, pôsobiacich na vysokej škole, z vedúcich katedier, vedeckých (umeleckých) ústavov, kliník a vedeckých laboratórií tej istej školy, z vynikajúcich vedeckých (umeleckých) pracovníkov vysokej školy a z odborníkov z praxe. Rektor môže na zasadaní vedeckej (umeleckej) rady vysokej školy prizvať ďalších odborníkov z praxe, ako aj zástupcov organizácií študentov a zamestnancov vysokej školy s poradným hlasom.

§ 10
Rektorát

(1) Pre výkon správy vysokej školy sa zriaďuje rektorský úrad (rektorát). Rektorský úrad je osobným úradom zamestnancov vysokej školy.

(2) Rektorský úrad vedie kvestor vysokej školy, ktorý je stálym zástupcom rektora pre veci hospodárske a správne; vymenúva ho minister školstva a kultúry.

§ 11
Dekan

(1) Za činnosť fakulty zodpovedá dekan rektorovi.

(2) Dekan má spravidla dvoch prodekanov. Podľa rozsahu úloh fakulty možno tento počet znížiť alebo zvýšiť.

(3) Dekana a prodekanov vymenúva a odvoláva minister školstva a kultúry. Minister školstva a kultúry môže splnomocniť rektora, aby vymenúval a odvolával prodekanov.

§ 12
Vedecká (umelecká) rada fakulty

(1) Na fakultách sa zriaďuje vedecká rada (na fakultách vysokých škôl umeleckých umelecká rada), ktorá sa uznáša na zásadných pedagogických, politicko-výchovných, vedeckých (umeleckých) a výskumných veciach fakulty.

(2) Ak dekan nesúhlasí s uznesením vedeckej (umeleckej) rady fakulty, oznámi svoj nesúhlas vedeckej (umeleckej) rade fakulty a predloží spornú vec na rozhodnutie rektorovi; rektor rozhodne po vypočutí vedeckej (umeleckej) rady vysokej školy.

(3) Predsedom vedeckej (umeleckej) rady fakulty je dekan, jej členmi sú prodekani, vedúci katedier fakulty a vedúci vedeckých (umeleckých) ústavov a vedeckých laboratórií, na lekárskych fakultách riaditeľ fakultnej nemocnice a na veterinárnych fakultách riaditeľ fakultnej veterinárnej nemocnice. Ďalších členov vymenúva a odvoláva rektor; vymenúva ich z význačných vedeckých (umeleckých) pracovníkov fakulty a z odborníkov z praxe. Dekan môže na zasadaní vedeckej (umeleckej) rady fakulty prizvať ďalších odborníkov z praxe, ako aj zástupcov organizácií študentov a zamestnancov fakulty s hlasom poradným.

§ 13
Dekanát

(1) Pre výkon správy fakulty sa zriaďuje dekanský úrad (dekanát). Dekanský úrad je služobným úradom zamestnancov fakulty.

(2) Dekanský úrad vedie tajomník fakulty; vymenúva ho rektor. Tajomník fakulty je stálym zástupcom dekana pre veci hospodárske a správne.

§ 14
Valné zhromaždenie

(1) Dekan fakulty zvoláva najmenej raz za rok valné zhromaždenie učiteľov, ostatných pracovníkov a študentov fakulty, na ktorom podáva zprávu o činnosti a úlohách fakulty a koná o prednesených návrhoch a požiadavkách.

(2) Rektor môže zvolať valné zhromaždenie učiteľov, ostatných pracovníkov a študentov vysokej školy.

§ 15
Katedry

(1) Základnou organizačnou jednotkou pre pedagogickú a vedeckú (umeleckú) prácu a pre výchovu vedeckého (umeleckého) dorastu na vysokej škole je katedra.

(2) Katedry sa zriaďujú na fakulte pre jeden odbor alebo pre niekoľko príbuzných odborov alebo pre odbor spoločný niekoľkým fakultám alebo celej vysokej škole. Katedra môže zabezpečovať úlohy aj pre iné vysoké školy.

(3) Katedry zriaďuje a ich vedúcich vymenúva rektor.

§ 16
Vedecké (umelecké) ústavy, vedecké laboratóriá, kabinety, knižnice, kliniky a iné zariadenia

(1) Pre vedeckú (umeleckú) a výskumnú činnosť a pre výchovu vedeckého (umeleckého) dorastu sa na vysokých školách zriaďujú podľa potrieb hospodárskej a kultúrnej výstavby štátu tiež vedecké a umelecké ústavy a vedecké laboratóriá, a to pre jeden alebo niekoľko príbuzných odborov; môžu slúžiť i niekoľkým katedrám, fakultám alebo vysokým školám. Vedecké ústavy a vedecké laboratóriá sú vedecko-výskumné pracoviská vysokých škôl; ich zriaďovanie upravujú osobitné predpisy. Umelecké ústavy zriaďuje a ich štatúty vydáva minister školstva a kultúry po dohode s ministrom financií.

(2) Pre prehĺbenie pedagogickej a vedeckej činnosti katedier, najmä pokiaľ ide o prípravné práce a názorné vyučovanie, zriaďujú sa na vysokých školách, predovšetkým v odbore spoločenských vied, kabinety. Zriaďuje ich rektor.

(3) Vedeckej (umeleckej), výskumnej, pedagogickej a študijnej práci na vysokých školách slúžia knižnice zriaďované na vysokých školách. Zriaďuje ich minister školstva a kultúry.

(4) V prípade potreby môže minister školstva a kultúry po dohode s ministrom financií zriaďovať na vysokých školách aj iné zložky a útvary slúžiace vedeckým (umeleckým) a študijným účelom.

(5) Praktický výcvik študentov vysokých škôl pedagogických, ako aj iných vysokých škôl alebo ich fakúlt, ktoré pripravujú pre povolanie učiteľské, sa vykonáva na pričlenených stredných školách. Podrobnosti určuje organizačný štatút vysokej školy.

(6) Praktický výcvik študentov lekárstva sa vykonáva predovšetkým na oddeleniach fakultných nemocníc (klinikách a poliklinikách). Podrobnosti určujú štatúty fakultných nemocníc, ktoré vydávajú spoločne ministri zdravotníctva a školstva a kultúry.

(7) Praktický výcvik študentov veterinárneho lekárstva sa vykonáva predovšetkým na oddeleniach fakultných veterinárnych nemocníc (klinikách). Podrobnosti určujú štatúty fakultných veterinárnych nemocníc, ktoré vydávajú spoločne ministri poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a školstva a kultúry.

(8) Pokiaľ sa praktický výcvik študentov vykonáva na zariadeniach iných úradov (orgánov) než Ministerstva školstva a kultúry, určuje podmienky vykonávania tohto výcviku spoločne kompetentný minister a minister školstva a kultúry.

§ 17
Podrobnejšia úprava a odchýlky a organizačné štatúty

(1) Podrobnosti o organizácii vysokých škôl a ich zložiek, o ich pôsobnosti a o ich vzájomnom pomere určí minister školstva a kultúry nariadením po dohode so zúčastnenými členmi vlády; pokiaľ je to osobitnou povahou vysokých škôl alebo fakúlt odôvodnené, môže pritom určiť odchýlky od zásad ustanovených v §§ 7 až 16, najmä na vysokých školách so značnejším počtom fakúlt a na vysokých školách, ktoré sa na fakulty nedelia.

(2) Úlohy, organizáciu a spôsob správy jednotlivých vysokých škôl určia ich organizačné štatúty, ktoré vydá minister školstva a kultúry po dohode so zúčastnenými členmi vlády.“

2. Ustanovenia §§ 19 až 28 znejú:

„Časť III
Štúdium a vedecké hodnosti

§ 19
Štúdium a študenti

(1) Dĺžku štúdia na vysokej škole (fakulte) určuje minister školstva a kultúry po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

(2) Študenti sa prijímajú na vysoké školy podľa schopnosti uchádzačov a so zreteľom na plánované hospodárske, sociálne a kultúrne potreby štátu.

(3) Študenti sú povinní pracovať tak, aby sa stali odborne i politicky vyspelými budovateľmi socializmu.

(4) Štát sa stará o študentov po stránke sociálnej, zdravotnej, kultúrnej a mravnej.

(5) Podrobnosti o prijímaní študentov na vysoké školy určuje a predpisy o všeobecných právach a povinnostiach študentov vydáva minister školstva a kultúry po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

§ 20
Mimoriadne spôsoby štúdia

(1) Pracujúcim sa umožňuje, aby dosiahli vysokoškolské vzdelanie bez prerušenia zamestnania mimoriadnymi spôsobmi štúdia (diaľkovým štúdiom, večerným štúdiom, externým štúdiom a pod.).

(2) Minister školstva a kultúry určuje po dohode so zúčastnenými členmi vlády podrobnosti o mimoriadnych spôsoboch štúdia, najmä tiež o tom, kedy možno na vysokých školách zriaďovať osobitné zariadenia pre mimoriadne spôsoby štúdia.

§ 21
Absolventi vysokých škôl

(1) Štúdium na vysokej škole sa zakončuje úspešným vykonaním predpísaných štátnych záverečných skúšok.

(2) Študent vysokej školy, ktorý vykonal predpísané štátne záverečné skúšky (absolvent vysokej školy), dostane slávnostným spôsobom diplom, v ktorom sa vyznačí najmä špecializácia štúdia a uvedie označenie absolventa podľa študijného odboru, pre ktorý sa kvalifikoval.

(3) Absolvent vysokej školy, ktorý študoval a vykonal predpísané štátne záverečné skúšky s vynikajúcim prospechom, dostane diplom s vyznamenaním.

(4) Názvy študijných odborov a im zodpovedajúce označenia absolventov vysokých škôl určí minister školstva a kultúry po dohode so zúčastnenými členmi vlády nariadením.

§ 22
Vedecká (umelecká) ašpirantúra

(1) Ako jeden z prostriedkov pre výchovu vedeckých (umeleckých) pracovníkov sa na vysokých školách zriaďuje vedecká (umelecká) ašpirantúra.

(2) Podrobnosti určí minister školstva a kultúry po dohode s prezidentom Československej akadémie vied a so zúčastnenými členmi vlády.

§ 23
Vedecké hodnosti

(1) Absolventom vysokých škôl, ktorí preukážu zvláštnu spôsobilosť vo svojom vednom odbore a verejne osvedčia, že sú schopní samostatne vedecky bádať, udieľajú vysoké školy vedecké hodnosti vo dvoch stupňoch, a to vedeckú hodnosť kandidáta vied a vedeckú hodnosť doktora vied.

(2) Za rovnakých podmienok možno vedecké hodnosti udeliť výnimočne i pracovníkom, ktorí nie sú absolventami vysokých škôl.

(3) Na vyjadrenie vysokej pocty za zvláštne zásluhy o pokrok na poli vedy, kultúry a spoločenských vzťahov môže vedecká (umelecká) rada vysokej školy so súhlasom ministra školstva a kultúry udeliť čestnú vedeckú hodnosť doktora vied.

(4) Udeľovanie vedeckých hodností upravujú osobitné predpisy.

§ 24
Nostrifikácia

(1) Minister školstva a kultúry určuje po dohode so zúčastnenými členmi vlády, za akých podmienok možno uznávať štúdiá a vedecké hodnosti (vysvedčenia a diplomy), získané na zahraničných vysokých školách a vedeckých (umeleckých) ústavoch.

(2) Štúdiá (vysvedčenia a diplomy) získané na zahraničných vysokých školách môže uznať Ministerstvo školstva a kultúry; Ministerstvo školstva a kultúry môže preniesť rozhodnutie na vysokú školu alebo fakultu.

Časť IV
Učitelia, ostatní pracovníci vysokých škôl a vedecko-pedagogické (umelecko-pedagogické) tituly

§ 25

(1) Na vysokých školách pôsobia títo pracovníci vysokých škôl:

1. učitelia:
   a) profesori,
   b) docenti,
   c) odborní asistenti,
   d) lektori,
   e) asistenti,
   f) odborní inštruktori;
2. vedecko-výskumní, prípadne umeleckí pracovníci;
3. vedúci a pomocní knihovníci;
4. technickí a iní odborní pracovníci (najmä konštruktéri, mechanici, laboranti a pod.);
5. správni pracovníci;
6. pomocní pracovníci.

(2) Podľa potreby môžu na vysokých školách pôsobiť i externí učitelia.

(3) Vláda môže meniť alebo doplniť skupiny zamestnancov uvedených v odseku 1.

§ 26

(1) Označenie „profesor" a „docent" je vedecko-pedagogickým titulom, v umeleckých odboroch umelecko-pedagogickým titulom. Prislúcha všetkým pracovníkom, ktorí boli vymenovaní za profesorov alebo docentov na vysokých školách.

(2) Profesorov vysokých škôl pre určité vedné alebo umelecké odbory vymenúva prezident republiky z osôb, ktoré preukázali vynikajúcu spôsobilosť vedeckú (umeleckú) a učiteľskú, a to spravidla z doktorov vied alebo docentov vysokých škôl. Návrh podáva vláde minister školstva a kultúry, na Slovensku Sbor povereníkov.

(3) Docentov vysokých škôl pre určité vedné alebo umelecké odbory vymenúva minister školstva a kultúry z osôb, ktoré preukázali v habilitačnom konaní potrebnú spôsobilosť vedeckú (umeleckú) a učiteľskú, a to spravidla z kandidátov vied.

(4) Miesta profesorov a docentov na vysokých školách sa obsadzujú zásadne na podklade konkurzu. Podrobnosti o habilitačnom konaní a obsadzovaní miest profesorov a docentov na vysokých školách určí minister školstva a kultúry. Minister školstva a kultúry môže pritom určiť, že sa na prechodný čas upúšťa pre niektoré odbory od podmienky habilitačného konania.

(5) Pôsobisko profesorov a docentov na vysokých školách určuje a mení minister školstva a kultúry.

(6) Profesori a docenti na vysokých školách strácajú tento titul rozviazaním alebo zrušením pracovného pomeru podľa § 19 ods. 2 písm. b) až d) alebo f) alebo § 20 zákona č. 66/1950 Zb. o pracovných a platových pomeroch štátnych zamestnancov. Aj odsúdenie na stratu občianskych práv má v zápätí zánik uvedeného titulu.

(7) Ak nie je pre niektorý vedný alebo umelecký odbor ustanovený profesor alebo docent, môže minister školstva a kultúry ustanoviť dočasného zástupcu. To platí obdobne, ak nemôže profesor alebo docent plniť po dlhší čas svoje povinnosti.

(8) Pracovný pomer profesora vysokej školy trvá spravidla najdlhšie do konca semestra, v ktorom profesor dovŕši 70 rokov. Výnimky povoľuje minister školstva a kultúry po vyjadrení Štátneho výboru.

(9) Minister školstva a kultúry určuje, na akú dobu a za akých podmienok sú prijímaní na vysokú školu odborní asistenti a asistenti.

§ 27

(1) O tom, či u profesora alebo docenta sú splnené podmienky, aby naďalej zastával miesto profesora alebo docenta, rozhoduje minister školstva a kultúry, a to spravidla na podklade výsledku konkurzného konania.

(2) Profesori a docenti, ktorí nesplnili požiadavky konkurzného konania, budú podľa príslušných predpisov umiestení na inom pracovisku zodpovedajúcom ich spôsobilosti.

(3) Podrobnosti, najmä o tom, ako bude konkurzné konanie zavedené, určí minister školstva a kultúry.

§ 28

Pokiaľ tento zákon neupravuje sám práva a povinnosti pracovníkov vysokých škôl, platia o týchto právach a povinnostiach osobitné predpisy. Osobitné predpisy upravujú aj ich platové pomery.“

3. § 35 znie: „Vláda určí, ktoré ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú aj na vysoké školy vojenské.“

Čl. II

(1) Zrušujú sa predpisy, ktoré sú v rozpore s ustanoveniami zákona o vysokých školách v znení tohto zákona; najmä sa zrušuje

1. nariadenie ministra školstva, vied a umení č. 130/1950 Zb., ktorým sa vydáva organizačný a spravovací poriadok Štátneho výboru pre vysoké školy a bližšie upravuje jeho pôsobnosť,
2. nariadenie ministra školstva, vied a umení č. 92/1952 Zb., ktorým sa upravuje spôsob správy a hospodárenie vysokých škôl,

3. § 17 vládneho nariadenia č. 60/1953 Zb. o vedeckých hodnostiach a o označení absolventov vysokých škôl,
4. predpisy o nostrifikácii a uznávaní zahraničných štúdií, vysvedčení a diplomov.

(2) Nedotknuté zostávajú tieto predpisy:

1. vládne nariadenie č. 97/1953 Zb. o Vysokej straníckej škole pri Ústrednom výbore Komunistickej strany Československa,
2. vládne nariadenie č. 60/1953 Zb., s výnimkou ustanovenia § 17, a predpisy vydané na jeho vykonanie.

Čl. III

Tento zákon nadobúda účinnosť odo dňa vyhlásenia; vykonajú ho ministri školstva a kultúry, zdravotníctva, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a národnej obrany po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dr. Kahuda v. r.

Plojhar v. r.

Bakuľa v. r.

Generál plukovník Lomský v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.